

ΝΕΟΛΟΓΟΥ

ΕΒΔΟΜΑΔΙΑΙΑ ΕΠΙΘΕΩΡΗΣΙΣ

ΠΟΛΙΤΙΚΗ, ΦΙΛΟΛΟΓΙΚΗ, ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΗ

ΔΙΕΓΘΥΝΤΗΣ Σ. Ι. ΒΟΥΤΥΡΑΣ.

ΑΡΙΘΜΟΣ 17.

ΤΟΜΟΣ Γ'.

27 ΦΕΒΡΟΥΑΡΙΟΥ 1894.

ΠΟΛΙΤΙΚΗ ΕΠΙΘΕΩΡΗΣΙΣ.

Απας δυστυχώς ό περι τὸ σταθιδικὸν ζήτημα ἐκτός τε και ἐντὸς τοῦ ἑλληνικοῦ κοινοβουλίου πάταγος, αἱ ἐπιτροπαὶ και παραεπιτροπαὶ, τὰ νομοσχέδια και ἀντινομοσχέδια, τὰ συλλαλητήρια και τὰ ψηφίσματα αὐτῶν, αἱ ἀτελεύτητοι τῶν τε κοινοβουλευτικῶν και τῶν ὑπαιθρίων ὑπόργων ἀγρούδεις, τὰ ἄρθρα και αἱ συνεντεύξεις τῆς δημοσιογραφίας, αἱ προτάσεις τῶν τραπεζιτῶν και αἱ συμβουλαὶ τῶν οἰκονομικῶν, ἀπας, λέγομεν, ὁ ἀπὸ τοῦ αὐγούστου κατακλύνσας τὸν ἑλληνικὸν ὄρκοντα ὅχλος τῶν συγκρουομένων και ἀλλήλας ἀναγρούσσων γνωμῶν περὶ τῶν μέσων, δι' ὧν θὰ κατωρθούτο ἡ περιφρούρησις τῆς σταθιδοπαραγωγῆς ἀπὸ τοῦ ἀπειλοῦντος αὐτὴν ὀλέθρου, κατέληξεν εἰς ἐν στρογγύλων μηδενικόν, ἀπορριψθέντος ὑπὸ τῆς Βουλῆς και τοῦ ἐπὶ τῇ βάσει τῶν μέχρι τοῦδε συζητήσεων διατυπωθέντος δευτέρου σχετικοῦ νομοσχεδίου. — Οὐδὲ ἥδυνατο νὰ γέννηται ἄλλως, ἀφοῦ οὔτε ἡ κυβέρνησις, οὔτε ἡ Βουλὴ, ἐνδὲ μόνου βουλευτοῦ ἀποτελέσαντος ἔχαιρεσιν, ἔδε τὸ θάρρος νὰ εἴπῃ σαφῶς πρὸς τοὺς σταθιδοκτήμονας ὅτι οὐδὲν μὲν δύνανται νὰ προσδοκῶσι, τελεσθόδον ἀπὸ τοῦ δημοδίου, ὅτι δὲ αὐτοὶ ὀφείλουσσιν οἰκοθεν νὰ διαθέσωσιν ὡς δύνανται συμφορώτατα τὰ κατ' αὐτοῖς ἀπέναντι τῆς νέας θέσεως, ἢν δημιουργεῖ αὐτοῖς ἡ ἀζητησία και ὁ ἔξευτελισμὸς τῆς τιμῆς τοῦ σροϊόντος αὐτῶν, εἴτε εἰς ἄλλην κρήσιν παραδίδοντες τὰς γαίας τῶν εἴτε ἄλλως περιφρούρούντες τὸ οἰκονομικὸν μέλλον αὐτῶν. — Ἀντὶ τῆς εἰλικρινοῦς ταύτης γλώσσης κυβέρνησις τε και Βουλὴ, συμπολίτευσίς τε και ἀντιπολίτευσίς, τοῦτο μόνον ἐπεζήτησαν, νὰ ἐκμεταλλευθῶσιν δόσον οἴστρον τε πλειότερον τὸ ζήτημα, ἀλλοι μὲν πρὸς συγκράτησιν τῆς κοινοβουλευτικῆς αὐτῶν δυ-

νάμεως και περιφρούρησιν τοῦ ζηρείαν ἐπείγουσαν περιφρούρησεως ἔχοντος γοήτρου αὐτῶν, ἀλλοι δὲ πρὸς ἔξασθλίσιν ἔαυτοῖς τίτλων ἐκλογικῶν ἀμοιβῶν· τούτου δὲ ἔνεκα εἶδομεν τὰ παράδοξα ἔκεινα, ἀψ' ἐνὸς μὲν πρωθυπουργὸν εὐτελίζοντα κατὰ πάντα τρόπον τὸ μέσον τῆς παρακρατήσεως τοῦ πλεονάζοντος ἐκ τοῦ ἐπισίου σταθιδικοῦ προϊόντος και ἀνεφάρμοστον κηρύττοντα τὸ ἐπὶ τοιαύτης βάσεως διατυπωθὲν και ὑπ' αὐτοῦ ὑποβληθὲν νομοσχέδιον και εἰτα ὑπερψηφίζοντα αὐτοῦ, εικοσιπέντε τῶν φίλων αὐτοῦ βουλευτῶν καταψηφίζοντων, ἀψ' ἐτέρου δὲ ἀντιπολίτευσιν ὑπεριμαχοῦσαν μὲν διὰ πάντων τῶν μέσων τῆς παρακρατήσεως και σωρείαν προτάσεων και σχεδίων ὑποβάλλουσαν ὑπὲρ αὐτῆς, εἴτα δὲ καταψηφίζουσαν τοῦ ἐπὶ τῇ βάσει τῆς παρακρατήσεως ἐκπονηθέντος νομοσχεδίου. — Οὕτω μετὰ πεντάμηνον ἀγωνίαν και ἀπώλειαν τοδούτου πολυτιμού κρόνου, καθ' ὃν οἱ δυστυχεῖς ἀμπελοκτήμονες, ἢν ἐγκαίρως πικούν τὴν γλώσσαν τῆς εἰλικρινείας, θὰ ηδύναντο οἰκοθεν νὰ πράξωσι τι ὑπὲρ ἔαυτῶν, χωρὶς ν' ἀπολέσωσι τὴν προσεχῆ παραγωγῆς περίσσον, μανθάνοντις διτε οὔτε ἡ κυβέρνησις οὔτε ἡ Βουλὴ ἔχουσι τι νὰ πράξωσιν ἢ νὰ συμβουλεύσωσι τελεσθόδον ὑπὲρ τῆς σωτηρίας τῆς σταθιδος. — Νομίζομεν διτε οὐδέποτε λαὸς οἰκτρότερον διεθνοκαλήθη ὑπὸ τῆς συμφεροντοσκοπικῆς προσωπικῆς και κομματικῆς δημοκοπίας.

Τὸ σπουδαιότατον πολιτικὸν γεγονός τῆς ἡπέδου διεθνούς ἀποτελεῖ ἡ ἀπὸ τοῦ πρωθυπουργικοῦ ἀξιώματος και πιθανώτατα ἀπὸ τοῦ πολιτικοῦ σταθίου ἀποκωδωνίσις τοῦ σεβαστοῦ ἡγέτου τῶν ἄγγλων φιλελευθέρων. — Τὸ γεγονός πρὸ μηνὸς εἶχε προαγγελῆσθαι ὡς ἐπικείμενον ὑπὸ τῆς **Παλ-Μάλ**, διεψεύσθη ὅμιλος τότε, καιτοι οὐχὶ λίαν ρητῶς, ἐκ Βιαρρίτες ἐξ ὀνύματος αὐτοῦ τοῦ κ. Γλάρδστωνος, θελοντος οὔτω νὰ βολιδοσκόπησῃ πρότερον τὸ βρετανικὸν δημόσιον περὶ τῆς ἐντυπωθεως, ἢν θὰ ἐπροξένει αὐτῷ τὸ μέτρον τοῦτο, ἢ και νὰ παραδεινάσῃ τὰ τῆς διαδοχῆς αὐτοῦ. — "Ηδη ἀπὸ τῆς προπαρελθούσης παρασκευῆς τὸ

πρᾶγμα εἶνε συντετελεσμένον, τὴν προεδρείαν δὲ τοῦ ὑπουργικοῦ συμβουλίου, κατέχει, ὑπὲρ αὐτοῦ τοῦ ἀποχωροῦντος πρωθυπουργοῦ ὑποδειχθεὶς τῇ ἀνάσσῃ, ὁ λόρδος Ρόδης Περεποντος. — Ἡ φαινομένη αἰτία τῆς τοιαύτης ἀποφάσεως τοῦ ἐπὶ ἔξικον ταπενταετίαν ὅλην κατὰ τὸν εὐδοκιμώτατον τρόπον ὑπηρετήσαντος τῇ πατρίδι αὐτοῦ μεγάλου πολιτικοῦ ἀνδρὸς ἀπεδόθη εἰς τὴν τροπήν, ἵνα ἄρτι παρὰ τὴν ἄλλως σιδηρᾶν ἴδιοσυγκραδίαν τοῦ ἀνδρὸς προσέξαντεν οὐ ύγεια τοῦ γηραιοῦ πρωθυπουργοῦ, τὰ περὶ τῆς πτοχώσεως τοῦ ὅποιου κατὰ τοὺς ὄφθαλμούς φαίνεται ὅτι δὲν εἶνε δλῶς ἀνυπόστατα. — Ἀλλὰ βέβαιον εἶνε ὅτι εἰς τὴν ἀκούσιαν ταύτην ἀποστράτευσιν τοῦ περικλεοῦς πολιτικοῦ ἀνδρὸς συνετέλεσε κυρίως οὐ καταλαβοῦσα αὐτὸν ἐπὶ τέλους ἀπογοήτευσις διὰ τὴν ἀστάθειαν μὲν καὶ τὸ ἐτερογενὲς καὶ ἀμφιδιόξον τῆς κυβερνητικῆς ἐν τῷ κοινούσιῳ πλειονόψησι, ἀνεπαρκοῦς ἀποβανούσης πρὸς ἀποτελεσματικὴν ὑποστήριξιν αὐτοῦ ἐν τῷ μεγάλῳ ἀγῶνι, διὸ ὑπερένθατο τοῦ θεσπιδιοῦ τῆς ἰδανικῆς αὐτονομίας καὶ τῆς προσφορώτερας μεταρρυθμίσεως τῶν διοικητικῶν καὶ κοινωνικῶν θεσμῶν τῆς πατρίδος αὐτοῦ. διὰ τὸν ἄκραν δὲ τραχύτητα καὶ τὰ ἐκνομώτατα μέσα, ἥτινα δὲν ὀκνοῦσι νὰ μετέχουνται οἱ πολιτικοὶ ἀντίπαλοι αὐτοῦ πρὸς παρακληνδιν τῆς ἐπιτεύξεως τοῦ σκοποῦ, χάριν τοῦ ὅποιου ὁ δεβαστός πρεσβύτης ἔθυσίασε τὴν ἀνάπταυσιν τῶν τελευταίων ἡμερῶν τοῦ ὑπολειπομένου αὐτῷ βίου. — Εἰς ταῦτα προσετέθη ἐπὶ τέλους καὶ οὐκ ἐκ τοῦ ζητήματος τῶν ναυτικῶν δυνάμεων τοῦ κράτους δυσκέχυτα, καθ' ἣν, ἀν μὴ καὶ συνάδελφοι αὐτοῦ ἐν τῷ ὑπουργείῳ, ἵκανοι ὅμως εἰς τῶν διαπρεπῶν βουλευτῶν τῆς κυβερνητικῆς πτέρυγος ἐδαγνηνεύθησαν ἐν τοῖς σωματιστικοῖς δικτύοις τῆς ἀντιπολιτεύσεως, ἀσπασθέντες τὸν ἰδέαν τῆς ἀνεπαρκείας τῆς ναυτικῆς συγκροτήσεως τοῦ κράτους ἀπέναντι τῶν ὑπὸ τοῦ ρωσογαλλικοῦ συνδέμου διατίθεμεν τοῦ διάλασσαν δυνάμεων· οὐ δὲ ἐκ τούτου προκύψασα μεταξύ τοῦ κ. Γλάδστωνος καὶ τῆς μερίδος αὐτοῦ διαφωνία ἀπετέλεσε καὶ αὕτη ἐν τῶν λόγων τῆς παρατήσεως. — Ὡς πρὸς τὸν νέον πρωθυπουργόν, δὲν φαίνεται οὔτος εὐχερῶς μέλλων νὰ διαχειρισθῇ τὸν καταλειφθέντα αὐτῷ βαρὺν κλῆρον. — Ἀδιχέτως πρὸς τὸν θέσιν αὐτοῦ ὡς λόρδου, ἀπόδουνταν πρὸς τὰς παραδόσεις τῆς μερίδος, εἰς τὴν ἡγεσίαν τῆς ὅποιας ἐκλήνητο, καὶ τὸν στέρησιν ἔδρας ἐν τῇ Βουλῇ τῶν κοινοτήτων, τῇ γνωστῇ ἀντιπροσωπείᾳ τοῦ βρετανικοῦ λαοῦ, τὴν ἀνάπτυξιν ἀκριῶς καὶ εὐημερίαν τοῦ ὅποιος ἔχει πρόγραμμα αὐτῆς οὐ μερίς, περιστάσεις δὲ καθ' ὃν οἱ τριζοσπαστικοὶ διεμαρτυροῦθησαν, αὐταὶ αἱ ἐν τῇ ἐδωτερικῇ καὶ ἔξωτερικῇ πολιτικῇ ἀρχαὶ τοῦ νέου πρωθυπουργοῦ, μὴ συμμεριζομένου μὲν τὸν ἐνθουσιασμὸν τοῦ κ. Γλάδστωνος καὶ τῶν ὁμοφρονούντων αὐτῷ ὑπὲρ τῆς ἰδανικῆς αὐτονομίας καὶ τῶν κυριωτέρων κεφαλαίων τοῦ προγράμματος τῆς Νεοκαστέλλης, ἔξαιρουμένου μόνου τοῦ περὶ εὐθύνης τῶν πατρώνων θεσμοῦ, οὐ καὶ ἐργωμένως κατὰ τῆς Βουλῆς τῶν λόρδων ὑπερημάχοντεν, ἐνθουσιῶντος ὅμως ὑπὲρ τῶν αὐτοκρατορικῶν ἀρχῶν, ὑφ' ὧν ὡθούμενος μετὰ μεγάλης εὐαρεστείας θὰ ἔβλεπε τὴν μὲν πατρίδα αὐτοῦ μᾶλλον πρὸς τὰς μοναρχικὰς δυνάμεις τῆς Εὐρώπης προσεγ-

γίζουσαν πολιτικῶς, τὰ δὲ ἀποικιακὰ αὐτοκρατορικὰ δικαιώματα τῆς ἀνάσσης ἀναπτυσσόμενα ὅσον οἷόν τε πλειότερον ἐπὶ τῶν ἐν ταῖς ἄλλαις ἡπειροῖς ὑπὸ τὴν ἄγγλοπροστασίαν χωρῶν, δυσχερέστατα θὰ συνεβιάζοντο πρὸς τὸ δόλον τῆς μερίδος πρόγραμμα. — Ἐν τούταις οὖσας τῆς ἡγεσίας τῶν φιλελευθέρων μελῶν τοῦ κοινούσιου τῷ κ. Ἀρκούρ, ἀνδρὶ ἐνσαρκοῦντι, οὗτως εἰπεῖν, τὸς ἀρχαὶ τοῦ κ. Γλάδστωνος, καὶ τοῦ ἐπὶ τῶν ἔξωτερον δὲ ὑπουργίου τῷ λόρδῳ Κιμπερλέρ, ἐκ τῶν θερμῶν ζηλωτῶν τῆς μερίδος, παρέχει ἐλπίδας τινὰς περὶ ἐξευρέσεως τοῦ τρόπου, δι' οὐ θὰ καταρθοῦτο οὐ τῇ κυβερνήσει διατήρησις τῆς καὶ ἐπὶ Γλάδστωνος κοινούσιεν τῆς ὑποστηρίξεως. — Ανευ τούτου θὰ ἐπήρχετο οὐ διάλυσις τῆς Βουλῆς τῶν κοινοτήτων, οἵτις θὰ ἐπέφερε γενικὴν τῆς μερίδος τῶν φιλελευθέρων μεταρρύθμισιν.

Ἐτερον γεγονός ἀξιον τῷ λόγου ἔχομεν τὴν ἀπόφασιν τοῦ τσάρου νὰ παραστῇ μετὰ τῆς οἰκογενείας αὐτοῦ εἰς τὸν χορὸν τῆς ἐν Πετρουπόλει γερμανικῆς πρεσβείας, ἀπόδασιν, εἰς τὴν ίδιαν αὐτοῦ πρωτοβουλίαν ὀθειλούμενην, ἀτε τῆς ἀθιμοτυπίας τῆς ρωσικῆς αὐλῆς ἀπαγορεύοντος τὴν εἰς τὰς ἐστάτας τῶν ἔνων πρεσβευτῶν πρόσωπον τῆς αὐτοκρατορικῆς οἰκογενείας. — Τὸ πρᾶγμα ἀναμφιβόλως δὲν εἶνε δλῶς ἀμοιρεον σημασίας. Ἀποτελεῖ νέον μὲν τεκμήριον τοῦ πόθου τοῦ αὐτοκράτορος Ἀλεξάνδρου εἰς σύναψιν φιλιωτέρων ὄχέδεων πρὸς τὴν ὅμορον γερμανικὸν ὄμοσπονδιαν, πρὸς οὐ τοσοῦτο, οἰκονομικοὶ καὶ ἐμπορικοὶ μάλιστα, δεσμοὶ συνδέουσι τὸν αὐτοκρατορίαν αὐτοῦ, χαρακτηριστικὸν δὲ ἀπόδειξιν τῆς μερίδος σπουδαίωτος, οὐ σήμερον οἱ ιῆμόνες καὶ αἱ κυβερνήσεις ἀποδίδουσιν εἰς τὴν οἰκονομικήν περιφερίαν τῶν λαῶν, ἀτὸ τῆς όποιας κατανοήσαντες ὅτι ὑπὸ πολλὰς ἐπόψεις ἔχαρταιται η εὐνομία καὶ εὐαγγωγία αὐτῶν, μετὰ τοδιάτης θερμότητος ἐπιδιώκουσι τὴν ἀνάπτυξιν αὐτῆς, ὅπε τοπλάκις φαίνονται ὡς ἐν δευτέρᾳ μοίρᾳ τιθέμενοι τὰ συγχέοντα τῆς ὑψηλῆς πολιτικῆς. — Ἀλλ᾽ ἀκριβῶς διότι τοιαύτην η σημασία τοῦ περὶ οἰκονομικῆς προσεγγίσεως εἰς βάρος τοῦ ρωσογαλλικοῦ συνδέμου συναγόμενα ὑπὸ τῶν θιασωτῶν τῶν iερῶν συμμαχῶν συμπεράσματα. — Αἱ ἐνεστῶσαι ρωσογαλλικοὶ σχέσεις ἐρείδονται εἰπεὶ κοινότητος ὑψηλῶν πολιτικῶν συμφερόντων, οἵτις οὐδέποτε δύναται νὰ ὑπάρξῃ μεταξύ Ρωσίας καὶ Γερμανίας, τὰ συμφέροντα δὲ ταῦτα οὐδαμῶς θίγονται διὰ τῆς χάριν οἰκονομικῶν καὶ ἐμπορικῶν ἀγαθῶν θεραπείας· τῆς τρὸς ἀλλα κράτη φιλίας, οἵτις δύναται νὰ παύσῃ εὐθὺς ὡς ἀπαίτηση τοῦτο η πολιτική ἀνάγκη. — Ἀλλωςτε, τῆς ἀληθείας ταύτης ὑπὸ ἀντίστροφον ἐποψίν ἀπόδειξιν προσέχει καὶ η τῆς Γαλλίας ἐμπορικὴ πολιτική, τοσοῦτον προσβᾶσα ἐν τῇ προστατευτικῇ δόσῃ, ὃστε, ἀν μὴ παδίγγωστος ητο η εἰλικρινῆς αὐτῆς ἀφοσίωσίς εἰς τὴν πρὸς τὴν Ρωσίαν φιλίαν, δύνατο τις νὰ ὑποθέσῃ οὐτε παύσεν ἐκτιμῶσα κατ' ἀξίαν τὴν συμμαχίαν τῆς μερίδος τοῦ Βρετανίας αὐτοκρατορίας.

Μ. Ε. ΜΙΧΑΛΟΠΟΥΛΟΣ.